

Podnět na obnovení vodní plochy (rybníčku) na pozemku p.č. 240 v k.ú.Kaňk

Tuto myšlenku pronesl OsV Kaňk cca v září 2021 jako návrh na zmírnění následků způsobených vodou z přívalových dešťů při současné nedostatečné síti, kapacitě a stavu dešťové kanalizace v prostoru ulic a nemovitostí v okolí bývalé radnice.

1) Historie a účel bývalé vodní plochy

Původně byly vodní nádrže na Kaňku údajně tři. Kromě nádrže u radnice ještě v prostoru u restaurace Pašinka a další v prostoru u restaurace Na Baště. Pravděpodobně by ještě existovali pamětníci těchto nádrží, příp. by se dalo jejich umístění lokalizovat v Katastru nemovitostí. Je totiž možné, že bývalé vodní nádrže jsou stále v Katastru nemovitostí vedeny jako vodní plocha. Takto je vedena v Katastru nemovitostí i bývalá vodní nádrž u radnice na pozemku p.č. 240, (viz. situace), výměra 242 m², způsob využití vodní nádrže umělá, druh pozemku vodní plocha. Při tom byla tato nádrž zlikvidována cca před 50 lety (obr. č. 8).

Uvedené vodní nádrže měly pravděpodobně především sloužit jako zásoba vody v případě požáru, tomu nasvědčuje i jejich rozmístění na koncích a uprostřed obce. Vzhledem k tomu, že Kaňk je poddolované území, se téměř všechny povrchové a podzemní vody stahovaly do vyrubaných prostor, které působí jako dokonalý drén. Studní bylo na Kaňku velice málo, jejich hloubka byla značná, kvalita vody špatná a Kaňk trpěl nedostatkem vody. Voda se na Kaňk dovážela, od počátku minulého století se u domů budovaly podzemní nádrže na zachycování dešťové vody ze střech. Zmíněné tři vodní nádrže byly napájeny rovněž pouze dešťovou vodou, zásoba vody pro případ požáru tak byla v suchém období značně nejistá.

Popis původní vodní plochy (rybníčku) na pozemku p.č.240

Po obvodu bývalé vodní plochy (na hrázích) jsou lípy, většina z nich se zachovala dodnes. Pouze na východní hrázi tři lípy chybí.

Vzhledem ke konfiguraci terénu byla vodní plocha vytvořena uměle. U východní strany byla zřejmě vyhloubena a směrem k západu bylo dno vyrovnáno. Západní hráz (u cesty U Radnice) byla zřejmě hráz vytvořena násypem. Severní hráz (u p.č. 242/1) byla pravděpodobně nasypána částečně pro vyrovnání s terénem. Hloubku neznáme, odhad cca 2,5 – 3 m. Hráze byly, kromě jižní strany, vyzděny zevnitř kamenem.

Přítoky dešťové byly v podstatě dva:

1) Z hlavní komunikace (ulice Kolínská) byla dešťová kanalizace svedena do betonového potrubí. Prostup potrubí betonovou opěrnou zdí je zachován dodnes, dnes samozřejmě nefunkční (obr. č. 1). Vzhledem ke značnému průměru potrubí byly pravděpodobně předpokládány větší přítoky. Dešťová kanalizace v ulici Kolínská dnes pravděpodobně pokračuje rovněž bez této „odbočky“.

Jestli byl tok vody přes pozemek p.č. 625 usměrňován např. nějakou stružkou nám není známo. Ve své době se však jednalo o poměrně hodně frekventovanou cestu vedoucí mezi č.p. 3 a betonovou opěrnou zdí na autobusovou zastávku využívanou dospělými i dětmi (místně se jí z důvodu malé šířky v tomto místě říkalo „myší díra“).

2) Další dešťová kanalizace ústila do jižní části rybníčku a skládala se ze dvou větví:

- u křižovatky ulic Kolínská a U Radnice je před domem č.p. 8 mírný břeh, který směrem k ulici Jana Hejzelný klesá a vyrovnává se s terénem. Tento břeh byl zpevněn kameny a v cca 1/3 směrem od ulice Kolínská v něm byly vybudovány kamenné schůdky, dodnes znatelné. V nejvyšším místě břehu, na rohu č.p. 8 byla trubka (obr. č. 3) do které byly pravděpodobně rovněž částečně svedeny vody z ulice Kolínská a zcela jistě dešťové vody ze střechy nemovitosti č.p. 8. Voda odtékala kanálkem z betonových žlabovek u paty svahu (obr. č. 4) a vtékala do dešťové kanalizace v místě, kde se břeh vyrovnává s terénem (obr. č. 2) – počátek ulice Jana Hejzelný. Z tohoto důvodu je kanálová mříž dosud nelogicky umístěna výše nad okrajem cesty a nakloněna směrem do cesty. Svou funkci dnes prakticky neplní. Odtud byly dešťové vody svedeny potrubím pod ulicí U Radnice do jižní části rybníčku (obr. č. 7).

- do tohoto potrubí v místě zmíněného vtoku vody z kanálku ústí dešťová kanalizace z ulice Jana Hejzelný. Původně se jednalo o otevřenou struhu podél vysoké zdi domu č.p. 8 („farská zahrada“),

zatrubněnou pouze v místě vrat do dvora domu č.p. 8. Další úsek byl opět otevřený, pro přístup k domu č.p. 8 z ulice Jana Hejzelný byly přes struhu položeny dva velké ploché kameny, rovněž dosud na okraji ulice viditelné. Přesné řešení zaústění této struhy do kanalizace nám není známo.

Odtok vody z rybníčku nebylo možno nijak regulovat. Při naplnění odtékala voda přepadem potrubím uloženým v SZ části hráze na ulici U Radnice (obr. č. 5). Odtok není dnes prakticky znatelný, pod povrchem terénu je pouze vidět torzo trubky. V jeho místě byla pěšinka z hráze na ulici U Radnice (ještě znatelná), protože i západní hráz byla rovněž využívána jako cesta. Jako cesta byl využíván i prostor mezi severní hrází a pozemkem p.č. 242/1 domu č.p. 3.

Jak je dnes řešena dešťová kanalizace nám není známo. Cca v 1/2 západní hráze je vedle ulice U Radnice odlehčení dešťové kanalizace, od léta r. 2021 zcela nefunkční a zničené tlakem vody při přívalových deštích (obr. č. 6). Pravděpodobně nefunkční je dešťová kanalizace od odlehčení směrem ke kostelu sv. Vavřince.

Představa o znovuobnovení vodní plochy (rybníčku)

OsV preferuje vodní plochu obnovit jako záchytnou pro dešťovou vodu, vyřešit prostor jako vsakovací místo dešťových vod nepovažujeme za dostatečné. Předpokládáme opět vznik nádrže, do které budou svedeny dešťové vody ze současné dešťové kanalizace. Naší laickou představou je následující řešení:

- 1) V plném rozsahu odtěžit materiál, kterým byl původní prostor zavezen. Skladba tohoto materiálu nám není známa.
- 2) Vnitřní stěny hrází vyzdít, aby nedocházelo k průsakům vody.
- 3) Vybudovat přepad vody, aby při naplnění prostoru mohla přebytečná voda samovolně odtékat do dešťové kanalizace pod rybníčkem. Zvolit takové technické řešení, aby mohl být odtok vody kdykoliv regulován. Tím je myšleno, že při očekávaných přívalových nebo dlouhodobých deštích bude voda z nádrže předem vypuštěna, aby vznikl co největší akumulací prostor. Při naplňování bude odtok vody seřízen tak, aby již část vody mohla odtékat. Tím se zpomalí plnění nádrže a vytékající voda zároveň nebude v takovém množství, jako je na ulicích nyní v případě přívalového deště.
- 4) Domníváme se, že i dno nádrže by mělo být zpevněno, např. perforovanými panely. Tím by byla nádrž částečně vsakovací a zároveň by bylo možno dno čistit od nečistot.

Dno nádrže se může od nejhlubšího místa v severní části postupně zvedat směrem k jihu tak, aby v jižní části bylo dno v úrovni terénu. Tím by byl umožněn bezpečný přístup osob a příp. techniky při údržbě a čištění nádrže. Čištění nádrže bude nutno zajistit a provádět pravidelně. Je zcela jisté, že z okolních lip napadá do nádrže většina listů a zbytků z květů, rovněž společně s dešťovou vodou budou přinášeny mechanické nečistoty. Při zanedbání čištění vznikne na dně vrstva bahna.

5) Pravděpodobně bude nutná i částečná rekonstrukce, úprava, příp. i vybudování nových částí dešťové kanalizace zaústěných do nádrže, výpočet vodní bilance a vybudování napojení odtoku do stávající dešťové kanalizace. Část dešťové kanalizace pod současným nefunkčním odlehčením bude nutno opravit.

6) Pro zajištění bezpečnosti bude nutno i počítat se zábradlím nebo jiným vhodným bezpečnostním prvkem.

Kromě alespoň částečného vyřešení množství vody při přívalových deštích vznikne vodní prvek, který zlepší vzhled tohoto prostoru a vzniknou vhodná stanoviště pro vodní rostliny a živočichy. Přílehlý pozemek (p.č. 625, výměra 1 256 m²) je možno výhledově při odstínění od hluku z komunikace přeměnit na klidovou zónu, park, lesopark atd.

OsV si je vědom, že se jedná o poměrně technicky složitou akci a především o akci finančně náročnou. Přesto věříme, že bude nalezena vůle pro řešení, především z důvodu současných problémů vznikajících při přívalových deštích způsobených špatným technickým stavem a absencí dešťové kanalizace.

V Kaňku dne 31.1.2022

Za OsV Kaňk

Ing. Max Kubát

Mgr. Jana Červená